

El primer rebel de la història

L'ARGUMENT. Caïn no accepta l'expulsió del paradís per una culpa que no ha comès, i cerca en Lucifer la resposta a les seues preguntes, però açò no fa sinó augmentar l'angoixa de Caïn, que, exasperat per la resignació d'Abel als designis divins, el mata. Menyspreat per Déu, marxa al desert desconsolat.

TRAGÈDIA

CAIN
Lord Byron

Trad. Jordi Llovet. Col·l. "In amicorum numero", 7. Quaderns Crema
Barcelona, 1997.

329 pàgines 4.500 ptes.

Byron, un dels escriptors més audaçs del seu temps, elaborà en la maduresa de la seua carrera literària aquesta obra dramàtica amb un argument —com diu Jordi Llovet en el pròleg de la seua excel·lent traducció— apassionant i modern: la presència del mal i de la mort —i del crim— entre els homes. Conscient de l'amplitud del tema, Byron no explora els abismes psicològics del seu personatge, sinó que el presenta com allò que és: una figura de l'imaginari humà. Per això, la tragèdia avança per mitjà de tenses discussions teològico-intel·lectuals a l'entorn de la responsabilitat de Déu, el diable o els homes en l'existència del mal a la terra. Caïn, amb una rebel·lia innata i una personalitat agitada, té tota la potència d'un personatge tràgic. La consciència de la pròpia diferència, el fa sentir un adolorit sentiment de solitud, i, en expressar aquest dolor humà, s'esvaeix la brutalitat de l'homicida. Així, malgrat ell mateix, Caïn és el vertader descendent d'Adam, perquè com ell pensa, peca i expia.

Les contradiccions que dominen Caïn són simples i inexorables. Caïn, burxat en el dur combat verbal amb Lucifer, confessa la sospita que Déu és maligne, i identifica l'expulsió del paradís amb la presència de la mort, però manifesta la necessitat creure en el bé, en la fidelitat als pares i els germans, en l'amor. Lu-

cifer, per la seua banda, mira de forçar-lo a triar entre l'amor i el coneixement, del qual la mort és la forma més alta.

L'últim acte conté algunes de les escenes més colpidores de l'obra. Abel ofereix a Déu un corder en sacrifici i expressa la seua humilitat; Caïn, en canvi, mentre li presenta els productes de la terra, confessa amb to desafiant les seues inquietuds. Déu no accepta els sacrificis de Caïn, i aquest, irat, es disposa a desfer l'altar del

seu germà; quan aquest s'interposa tot cridant que estima més Déu que la vida, Caïn l'assassina en nom de la vida i de la terra.

En una dramàtica ironia, la mort provocada pel desig de vida esmicola tota l'arrogància de Caïn. Els remordiments el converteixen en un personatge humil, derrotat, que trobarà les forces per sobreviure en el suport incondicional de la seua esposa, personatge d'una emotivitat commovedora. En les darreres escenes de l'obra es concentra d'una manera contundent la concepció romàntica de Byron, que veu la vida regulada inexorablement per la fatalitat, força còsmica que estrangula els humans. En els versos potents de la tragèdia de Caïn apareix la bellesa i la força del geni del millor Byron, tal vegada cap altre romàntic anglès incidí com ell en les paradoxes i contradiccions de la natura humana. **Francesc Calafat**

